

עוֹדֵי
קִפְלוֹן

הֶרְפֵּתִיקָה
בְּמִוְנֵהֶרָה

פתיק

פתיק מסתורי

משנכנס אלול, ראו הכל על פניו של יוסקה שאכן, אלול בא. ולא שהיה יוסקה מתעטף לכבוד חדש התשובה בארשת פנים עצובה ודואגת... חס-ושלום! אדרבה, כל מי שהפיר את יוסקה - ילד-טוב-ירושלים רגיל - ידע שאצלו - "משנכנס אלול מרבין בשמחה"! וכל-כך למה? מפני שאלול הוא חדש הסליחות והרחמים, אך גם - חדש התקיעות, התרועות והשבירים... כי על-כן זאת עליכם לדעת: בקרב כל ילדי פתח ה' - פתחו של יוסקה - ולמעשה גם בין כל ילדי התלמוד-תורה בלו, אין ממחה בתקיעה בשופר כיוסקה! אחרי שסיים, יחד עם חבריו שבבית-הפנסות, להאזין בכבד ראש לתקיעת השופר הראשונה של חדש אלול מפי ה'בעל-תוקעי' והתעורר בלב שלם וקבל על עצמו בלי-נדר להכניס בכל עז - במעשה בפעל! - לאוירה המיוחדת של החדש, לא היה יוסקה מתאפק מלגשת אל הבימה ולהראות לחבריה את כוחו בתקיעה חלקה-חלקה, כפניו של אגם רגוע ביום שמש; וארכה-ארכה, כארכה של הגלות...

מי יוכל לעקב אחרי נפתוליו של היצר המתחכם! שבאותו דבר שנועד משמים לעורר את בני-האדם בתשובה שלמה, בו עצמו מסגל היצר להשתמש כדי למשוך את האדם בעקבותיו ולהטותו מן הדרך הישרה... ומעשה שהיה כך היה:

אבא חזר הבייתה אַתְמוֹל, חבילה אַרְכָּה וְעֵטוּפָה מִתַּחַת לְבֵית-שְׁחִיו וְנִיצוֹץ שׁוֹבְבֵנִי בְּעֵינָיו. הוא הניח את החבילה העטופה על השלחן והודיע חגיגית שמי מהילדים שינחש ראשונה את מהות תכלת החבילה יהיה הראשון שיזכה לנסות ולהשתמש בה. למרות הכסוי העבה קלטו עיניו של יוסקה את הפתול המתעקל לארץ החבילה... הוא גם שם לב להפרשי העבי שבין קצה האחד של החבילה לקצה השני. הוא קרא ראשון: "שופר תימני!".

"כל הכבוד!", הגיב אבא בחיוך. "נאים הדברים לאומרם. ובכן, יעמד!..." יוסף הצדיק למשפחת לוגסי ויתקע בשופר גדול לחרותנו!". יוסקה נטל ביָדוֹ אֶת הַשּׁוֹפָר הָעֵנֵק וְלִטַף בְּעֵדְנָה אֶת הַקֶּרֶן הָאֲרָכָה. בלבו גמר אמר להשתלט עד מהרה על רזי התקיעה גם בשופר זה והוא ערך נסיון ראשון בסלון באזני כל המשפחה. התקיעה עלתה די זפה ורק בשברים ובתרועה הִיָּה קֶצֶת יוֹתֵר קֶשֶׁה. אבא נטל מידו בחיוך את השופר. "לא רע בכלל בשביל פעם ראשונה, אבל כדאי לזכר שהשופר הזה - ובעצם כל שופר - לא נועד למשחקים אלא כדי לזכות יהודים בשמיעת תקיעת שופר. את השופר המרשים הזה", הסביר אבא, "קניתי במיוחד לצורך הפעילות בבתי-ספר שונים לקראת ראש-השנה. יש שם ילדים רבים שלמרבה הצער לא שמעו מעולם קול שופר וכאלו שאולי אף לא ראו שופר כלל... חשבתי ששופר ארץ ויפה כזה יעשה עליהם רשם גדול".

השופר החדש כבש את כל התענינותו של יוסקה באותו ערב. למחרת התחילו הצרות...

אבא חזר בשעה טובה מסיבוב ארץ ומתייש בבתי-הספר, הניח בזהירות את השופר על מדף גבוה, שתה משהו ופנה לשכב מעט ולנוח. גם יוסקה שב מן התלמוד-תורה, כלו צפיה לתקיעה נוספת בשופרו של אבא. הוא נכנס הביתה, זרק 'שלום' חטוף ומיד תר בעיניו אחר מקום המצאו של השופר הגדול. מקץ שניות היה כבר השופר הנחשק בידו. הוא לקח נשימה ארכה ונתן תקיעה רמה וחזקה שהרעידה את אמות הספים, ואז נשמע קולו העניף של אבא שאף זה עתה הצליח להרדם: "יוסקה! מה אתה? אתה לא יודע שאני נח? באמת!"...

יוסקה הפסיק מיד. הוא ידע בתחלה שאבא הלך לנוח אלא שברגע שראה את השופר התלהב ושכח הכל. כל-כך רצה לשוב ולתקע בשופר התימני עד כי תוך מספר דקות מצא יוסקה את עצמו תוקע שוב! הפעם זכר שאבא ישן ורק שכנע את עצמו שבצורה שהוא תוקע הפעם, אבא לא

יִפְרַע מִשְׁנֵתוֹ. הוּא קָרַב עִם הַשׁוֹפָר בְּיָדוֹ לְחַלּוֹן הַתְּרִיסִים הַגָּדוֹל שֶׁבְּסוֹף הַסֵּלּוֹן, הִסִּיט כְּמָה מִשְׁלָבֵי הַתְּרִיס וְהִשְׁחִיל דְּרָכָם אֶת חֶלְקוֹ הָרָחֵב שֶׁל הַשׁוֹפָר כְּלָפֵי חוּץ. "כִּךְ יֵצֵא הַקּוֹל כְּלָפֵי חוּץ", אָמַר לְעֶצְמוֹ וּמָהָר לְתַקֵּעַ אֶת פִּית הַשׁוֹפָר בֵּין שְׁפָתָיו. הָאֲמֶת הִיא שֶׁהִיְתָה זֹו שְׁטוּת וְגַם יוֹסְקָה יָדַע זֹאת בְּתוֹכָכִי לְבוֹ. הַתְּקִיעָה הָאֲדִירָה שֶׁבְּקִיעָה מִן הַשׁוֹפָר הַחֲרִישָׁה כָּל אֲזוֹן בְּרָדִיוֹס שֶׁל חֲמָשִׁים מֶטֶר לְפָחוֹת וְאֲבָא הָעֵינָף הַתְּעוֹרֵר שׁוֹב. עֵכָשׁ הוּא כְּעַס מִמֶּשׁ אֶלָּא שֶׁלֹּא קָם לְנֹזֵף שׁוֹב בְּבָנוּ. לְבוֹ נַחְמֵץ בְּקִרְבוֹ עַל חֶסֶר הַרְגִישוֹת שֶׁל בָּנוּ יוֹסְקָה וְהוּא הַמְּשִׁיד לְשֹׁכֵב בְּעֵינָיִם פְּקוּחוֹת וְלַחֲשֵׁב מָה עוֹשִׂים בְּשִׁבִיל לְחַנֵּךְ אֶת יוֹסְקָה בְּאֶפֶן כְּזֶה, שֶׁמַּעֲשִׂים כְּאֵלוֹ לֹא יִשְׁנֻ עוֹד... זֶה מִכְּבָר שֶׁם יָב, כִּי לְאַחֲרוֹנָה יוֹסְקָה מְגַלֶּה חֲלִישוֹת מְסִימָת בְּמִצּוֹת כְּבוֹד הוֹרִים. הוּא גַם אֵינּוּ מִקְפִּיד לְחֻלוּטִין עַל אֲמִירַת הָאֲמֶת בְּכָל הַמְּקָרִים - כְּאֲשֶׁר הָאֲמֶת אֵינָה נוֹחָה לוֹ כָּל-כֶּךְ... צְרִיד לְחֲשֵׁב עַל מִשְׁהוֹ מְקוֹרֵי", נֶאֱמַר הָאֵב הָעֵינָף וְהִתְיָשֵׁב בְּמִטָּתוֹ. הַתְּקִיעוֹת בֵּינֵתָיִם בְּקִעוֹ אַחַת אַחֲרֵי הַשְּׁנִיָּה וְאֲבָא קָם מִמִּטָּתוֹ לְגַמְרֵי...

פְּנֵיו שֶׁל יוֹסְקָה כְּבָר הָיוּ אֲדָמוֹת וְהוּא הִתְנַשֵּׁם וְהִתְנַשֵּׁף. לֹא דָבָר קַל הוּא, לְתַקֵּעַ בְּשׁוֹפָר עֶשְׂרִים דְּקוֹת רְצוּפוֹת וְעוֹד בְּשׁוֹפָר תִּימָנִי! הוּא עֶצֶר לְרַגַע אֶת הַתְּקִיעָה, הוֹצִיא אֶת הַשׁוֹפָר מִפִּיו וְלָקַח נְשִׁימָה אֲרָכָה. הוּא נִגַּב אֶת מִצְחוֹ בְּשִׂרְוֹלוֹ וּבְקֶשׁ לְהַכְנִיס אֶת פִּית הַשׁוֹפָר בְּפִיו. צֶל שָׁחַר חֶלֶף פְּתָאוֹם כְּהָרֵף עֵין מְחוּץ לְתְרִיסִים, נֶעְצֵר לְרַגַע מוֹל הַשׁוֹפָר וְנִעְלַם כְּלַעֲמַת שְׂבָא. יוֹסְקָה נֶרְעַד לְרַגַע. מִשְׁפַּחַת לוּגְסֵי גְרָה בְּקוֹמַת הַקְּרָקַע וּמְחַשְׁבוֹת עַל גְּנָבִים הַטְּרִידוֹ מִפְּעַם לְפְעַם אֶת מְחַשְׁבוֹתָיו שֶׁל יוֹסְקָה. אֵךְ הַצֵּל הַמוֹזָר לֹא חָזַר שׁוֹב וְיוֹסְקָה שָׁב וְתַקֵּעַ אֶת הַשׁוֹפָר בֵּין שְׁפָתָיו. לְפִתַע הַרְגִישׁ כִּי מִשְׁהוֹ קָטוֹ, אוֹלֵי אֶבֶן קִטְנָה אוֹ גְּרָגִיר כְּלֶשְׁהוֹ, אוֹ אוֹלֵי אֵיזֶשְׁהוֹ חֶרֶק

זעיר, חלילה, מתגלגל בתוך השופר מכוון חלקו העליון דרך כל הפתולים וגולש כלפי מטה לפית השופר... זה לא ארץ יותר משניה אחת ויוסקה שלא הספיק לשלף את השופר מפיו, חש פתאום את המשהו הזה בתוך פיו! הוא נבהל מאוד, מהר ונתן יריקה עזה והעיף החוצה את האורח הבלתי-קרוא. עתה רכן אל הרצפה ובחן אותו מקרוב.

היה זה פתק זעיר מגלגל ומקפל. יוסקה מהר לפותחו והתאמץ לקרוא את הכתוב באותיות הזעירות. למקרא המלים חלפה צמרמרת בגבו. בראש הפתק היה כתוב: "דודי ביותר!" ויוסקה הבין מיד את שגיאת הכתיב. מדבר במכתב סודי ביותר! אבל המלים הבאות היו תקיפות, ברורות וחד-משמעיות, ללא שום שגיאת כתיב נוספת. מישהו רב-עצמה כתב את הדברים. זה היה ברור מאליו. בפתק נכתב:

"נגמרו המשחקים, יוסקה!

א) כדאי שתדע כי כבר יותר משבועים שאתה נמצא במעקב צמוד וכל תנועה מתנועותיך נרשמת אצל האחראים! לחבורה שלנו יצטרפו רק הטובים ביותר והתאמתך לחבורה נבחנת בשבע עינים בימים אלו ממש...

ב) ציות מחלט להוראות, נאמנות לחברים ונכונות לקרב מול אויבים (חשוב שתדע מראש כי יש לנו כאלה והם די מסכנים!) - אלו הם תנאי הקבלה לחבורה שלנו. גם אם יהיה נדמה לך כי אין איש רואה במעשיך, לא תצליח להסתיר דבר!

ג) בעוד כמה ימים, תקרא לעמד בפני האחראים, שיחליטו על

גורלך... בידך עכשו הדבר תלוי. כל פרט בהתנהגותך מול ההורים, החברים, המלמדים, יחקר וילקח בחשבון. ואם אתה חושב שזו 'מתיחה' או משהו כזה, דע לך כי המפקד שלנו בעצמו בקש למסור לך את הדברים ואצלו אין בדיחות! אגב, אולי יענין אותך לדעת כי הפעם, הצופה הצמוד אליך הוא המפקד שלנו בכבודו ובעצמו. אתה עשוי אולי לפגש בו פנים אל פנים בימים אלה...

ד) אם הנך חש כי פחד סתום עולה וממלא את לבך לקראת הפגישה האפשרית - זה מיתר! עוד תוכח לדעת כי המפקד שלנו נחו בסבר פנים יפות.

ה) בהצלחה!"

כמה שניות אחרי שסיים לקרוא את הכתוב, עוד הוסיף יוסקה לעמד על עמדו כהלום רעם ועיניו בוחות בפתק הבלתי-חתיים. לפתע התעשת וזנק אל התריסים ופתחם לרוחה בתנועה עזה. הוא הוציא את ראשו החוצה וסרק במבט מהיר את כל הרחוב. איש לא נראה בשטח ויוסקה כעס על עצמו שלא השכיל לקפץ קדימה מיד כשהרגיש בפתק. "אולי כך הייתי מזהה מיד את הטפוס הזה, חבר הקבוצה המסתורית הזאת שהתלבשה עלי"... הוא הביט שוב בפתק וחס שהוא מפחד קצת.. מפחד וגם מתרגז! "הפתק שופע בטחון עצמי", נסה יוסקה להגדיר את רוח הכתוב. "מי שכתב אותו מרגיש שהוא עושה לי טובה נורא גדולה אם יואיל לקבל אותי לחבורה שלו... מצד שני, איש לא שואל אותי בכלל אם אני מענין

בְּכָל־לֵהֲצַטְרֵף... קוֹבְעִים לִי עֲבָדָה כְּאֵלוֹ שְׁאֲנִי חָיֵב לֵהֲצַטְרֵף! זֶה מָה שְׁמַרְגִּיזוּ.

פְּתָאוֹם נִדְמָה הָיָה לְיוֹסֵקָה כִּי מִיִּשְׁהוּ מֵאַחֲרָיו סוֹקֵר אוֹתוֹ בְּעֵינָיִם בּוֹחֲנוֹת. "הָאִישׁ מֵהַפֶּתֶק נִמְצָא בְּתוֹךְ הַבַּיִת!" חֲלָפָה פְּתָאוֹם הַחֶכְרָה בְּמוֹחוֹ. "הוּא מִתְחַבֵּא מֵאַחֲרָיו!", לְבוֹ הָלֵם בְּמַהִירוֹת אָבֵל הוּא יָדַע שְׂזֹאת הַהִזְדְּמָנוֹת שְׁלוֹ. הוּא נָשָׂם עֲמֻקּוֹת וְהִסְתַּוְּבַב לְאַחֹר בְּבֵת-אֶחָת!

בְּיָדֶיךָ הַיְיָ

בַּמְעֵרַת הַשּׁוֹדְדִים

יוֹסֵקָה פָּנָה אַחֲרֵינִית בְּתַנוּעָה חֲדָה, מִבְּקֵשׁ לְהַפְתִּיעַ אֶת הָעוֹקְבִים אַחֲרָיו - בְּאֵם אָכֵן יִשְׁנֶם כְּאֵלֵינוּ... אָבֵל מֵאַחֲזֵר עֶמֶד רַק אָבֵא וְיוֹסֵקָה הַתְּאֲכֹזֵב מָרָה. פָּנָיו הַחֲזוּרוֹת לֹא נִעְלְמוּ מֵעֵינָיו הַבוֹחֲנוֹת שֶׁל אָבֵא. "מָה קָרָה, יוֹסֵקָה, שְׁקִפְצֵת כֶּכָּה לְאַחֲזֵר בְּבֵת-אַחַת?", תָּמָה הָאֵב וְיוֹסֵקָה, שֶׁלֹּא יָדַע אִם מִתֵּר לוֹ לְשִׁתֵּף אֶת אָבֵא בְּמִכְתָּב הַשּׁוֹדֵי שֶׁקִּבֵּל, הַחֲרִישׁ וְלֹא עָנָה מְאוּמָה. הַפְּתָק הָיָה טָמוּן בְּכַף יָדוֹ הַקְּמוּצָה וְאָבֵא לֹא הִבְחִין בּוֹ כְּלָל. אָבֵא הִמְתִּין לְתִשׁוּבָה וְיוֹסֵקָה תִּפֶּס פְּתֵאוֹם שֶׁאֵם אָכֵן מְסֻגְלִים הָעוֹקְבִים אַחֲרָיו לְגִלוֹת בְּדֶרֶךְ כְּלִשְׁהִי אֶת כָּל מַעֲשָׂיו, הָרִי שֶׁבְּרָגַע זֶה מִמֶּשׁ עוֹמֵד הוּא לְמִבְחָנוֹ הָרֵאשׁוֹן! הוּא שֶׁמַּח בְּלִבּוֹ עַל הָעֲרֵנוֹת שֶׁגָּלָה וְנִטַּשׁ מִיָּד אֶת הַשֶּׁקֶר שֶׁכָּבַר הָיָה מוֹכֵן עַל קִצָּה לְשׁוֹנוֹ - עַל קְפִיצוֹת הַתְּמַתְּחוֹת שֶׁהוּא קִפֵּץ, לְשֵׁם חֲלוּץ הָעֲצָמוֹת... הוּא שֶׁקֵּל אֶת מְלוֹתָיו בְּזִהִירוֹת, מְקַפֵּיד לְהִיּוֹת נֶאֱמָן לְאֶמֶת וְלִסְוִדוֹת גַּם יָחַד.

"אָבֵא!", אָמַר בְּכִנוּת, "אֲנִי מְצֻטְעָר שֶׁאֵינְנִי יָכוֹל כְּרָגַע לְגִלוֹת לָךְ הַכֵּל, אָבֵל מִשְׁהוֹ מְסִים בְּשׁוֹפָר גָּרַם לִי לְהִבְהֵל מֵעַט וְלִקְפֵּץ כֶּכָּה בְּצוּרָה מוֹזָרָה..."

הוא הביט באבא בעיניים מתחננות, שייבין ולא ינסה לחקר אותו לפשר אותו 'משוהו מסים'.

אבא באמת היה בסדר גמור. הוא חידן ולא הוסיף עוד לשאל בענין ויוסקה הרגיש איזה אבא חברמן ומתחשב יש לו. פתאום קלט שבגללו בעצם אבא ער עכשו. לא היה לו ספק כי גם עבדה זו לא נעלמה מעיניו של העוקב המסתורי והוא התבייש מאוד בהתנהגותו. "סליחה, אבא!", הוא אמר. "סליחה שהערתי אותך, אני באמת מצטער!"

אבא נגש אל יוסקה והניח יד אוהבת על שכמו. "אם אתה מצטער, יוסקה, על שהערתי אותי, אז אני כבר לא מצטער יותר... אתה יודע בדרך כלל להיות כזה ילד טוב! אני מציע שעכשו תניח את השופר ותלך לשתות משהו. אתה נראה קצת חור ואתה גם מזיע מאוד. שמע, אל תתן לאותו 'משוהו מסים' להפחיד אותך... בסדר?"

יוסקה צחק. "בסדר, אבא. אל תדאג". בסתר לבו קנה שגם התנהגותו העכשוית נקלטה על-ידי אותם יודעי-כל... הוא הלך אחרי אבא למטבח ועיניו בלשו לכל הכוונים. אך שום זכר למצלמה נסתרת, או לעינית כלשהי, לא נראה בשום פנה ודוקא עבדה זו הרעיידה יותר את לבו של יוסקה, שהבין מיד כי ככל הנראה, יש בידם שיטות מתקדמות ובלתי-מכרות...

באותו לילה אמר יוסקה 'קריאת שמע שעל המטה' בכונה יתרה. הוא התכוון לכל מלה כשאמר 'בידך אפקיד רוחי'... "אני מצדי מבטיח להתנהג